

Практика

ПО 7

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія

Курс	2
Семестр	3

Освітньо-професійна програма Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
Статус Нормативний освітній компонент
Форма навчання Денна
Семестровий контроль Залік

ECTS	11
Годин	330

Розподіл годин

3 семестр	Самостійна робота
	330

Гарант освітньої програми Оксана ТУРИШЕВА «24» 06 2020 р.
Завідувач кафедри Гелена ЛИСЕНКО «24» 06 2020 р.
Голова методичної комісії Світлана ІБРАГІМОВА «24» 06 2020 р.

Редакція від 24.06. 2020 р.

Інформація про викладача

	Науковий керівник
ПБ науковий ступінь, вчене звання, посада	Баклан Ірина Миколаївна, к. філол.н., доцент, доцент кафедри ТППНМ, Дзикович Ольга Володимирівна, к. філол.н., доцент, доцент кафедри ТППНМ Котвицька Вікторія Анатоліївна, к. філол.н., доцент, доцент кафедри ТППНМ Лазебна Олена Анатоліївна, к. філол.н., доцент, доцент кафедри ТППНМ Лисенко Гелена Людвигівна, к. філол.н., доцент, професор кафедри ТППНМ Моїсєєва Наталія Олегівна, к. філол.н., доцент, доцент кафедри ТППНМ Туришева Оксана Олегівна, к. філол.н., доцент, доцент кафедри ТППНМ
Консультації	відповідно до індивідуального графіку НПП кафедри

Анотація дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів здатностей:

- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 1);
- бути критичним і самокритичним (ЗК 2), виявляти, ставити та вирішувати проблеми, працюючи в команді та автономно (ЗК 4, ЗК 5);
- до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3), використовуючи інформаційні і комунікаційні технології (ЗК 8);
- до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 7), генерування нових ідей (креативності) (ЗК 12), адаптації та дій в новій ситуації (ЗК 9);
- до активного пізнавального пошуку та навчання протягом усього життя, що забезпечує внутрішню мотивацію до постійного інтелектуального розвитку і самовдосконалення (ЗК 15);
- проведення науково-інноваційних досліджень на належному рівні (ЗК 11) та здійснення наукового аналізу і структурування мовного та мовленнєвого матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів (ФК 3);
- реалізувати системний підхід до організації та ефективного здійснення професійної та науково-інноваційної діяльності шляхом інтеграції сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ФК 8);
- до свідомлення методологічного, організаційного і правового підґрунтя, необхідного для здійснення науково-інноваційних пошуків у галузі філології, їх презентації професійній та/або науковій спільноті й захисту інтелектуальної власності на результати досліджень (ФК 4);
- вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень для забезпечення фахової та наукової письмової й усної комунікації (ФК 6);
- до розроблення структурно-сміслового алгоритму для проведення наукового дослідження та реалізації поставлених завдань (ФК 9);
- до продукування, редагування, реферування, анотування та систематизації різних типів текстів, зокрема фахових, державною та іноземними мовами (ФК 12);
- до здійснення різних видів перекладу різножанрових текстів, зокрема фахових, з дотриманням нормативних вимог (ФК 13).

Силабус дисципліни «Практика» розроблений на основі принципу систематичності та послідовності, який пов'язаний із системою дій студентів щодо її засвоєння, що дозволяє передбачити необхідні навчальні завдання та види діяльності, які потрібні студентам для досягнення очікуваних програмних результатів навчання. Зазначені принципи є визначальними щодо вибору відповідних методів та форм, передбачаючи особистісно-орієнтований, антропоцентричний підхід, створюючи сприятливі умови ефективного наукового пошуку студента, творчого розвитку його особистості студента та автономності у прийнятті рішень.

Силабус побудований таким чином, що для опанування дисципліни передбачається поетапна самостійна робота студента відбору та аналізу теоретичного та практичного матеріалу за темою наукового дослідження з елементами систематичного контролю за виконанням поставлених завдань з боку наукового керівника. Лише за таким алгоритмом

Практика

здобувачі отримують необхідні знання для представлення отриманих результатів у межах обраної теми.

Навчання здійснюється на основі **студентоцентрованого підходу** та стратегії взаємодії викладача та студента з метою засвоєння студентами матеріалу та формуванню у них відповідних компетентностей.

Під час опанування дисципліни «Практика» застосовуються:

- метод частково-пошукового навчання, який передбачає осмислення теоретичного матеріалу та подальшу реалізацію самостійного пошуку;
- загальні методи (спостереження, індукція, дедукція, гіпотеза, аналіз (класифікація, математичний, формально-логічний), синтез (об'єднання конкурентних гіпотез, побудова гіпотетико-дедуктивних теорій), порівняння, формалізація, ідеалізація, експеримент, моделювання);
- спеціальні методи (описовий, порівняльно-історичний метод (компаративний, лінгвогенетичний), метод лінгвістичної географії (ареальний), зіставний метод (контрастивний, типологічний), контекстуально-інтерпретаційний метод, компонентний аналіз, дистрибутивний аналіз, трансформаційний аналіз тощо).

Усі методи і прийоми, які застосовуються під час наукового дослідження, мають на меті стимулювати науково-пізнавальну діяльність студентів, їхню самостійність, креативність, медійну компетентність, що є визначальними факторами мотивації здобувачів ВО до вивчення дисципліни «Практика», а також забезпечувати достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та висновків.

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту дисципліни використовуються такі інструменти комунікації, як Електронний кампус, електронна пошта, Telegram та Viber, за допомогою яких:

- спрощується розміщення та обмін інформацією;
- здійснюється надання зворотного зв'язку студентам стосовно питань, що виникають під час написання курсової роботи;
- ведеться облік виконання студентами плану навчальної дисципліни, графіка виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення окремих завдань.

Місце дисципліни у програмі навчання

«Практика» є нормативним освітнім компонентом циклу професійної підготовки (дослідницький компонент) і передбачається на другому курсі у 3-му семестрі. За структурно-логічною схемою ОП для опанування цієї дисципліни потрібні знання, здобуті під час вивчення освітнього компонента «Навчальна (перекладацька) практика» (ПО 5). У свою чергу, отримані під час вивчення дисципліни «Практика» знання та уміння є необхідною передумовою для опанування освітнього компонента «Підготовка та захист магістерської дисертації (ПО 8).

Програмні результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «Практика» студенти зможуть:

- оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення (ПРН 1);
- упевнено володіти державною та іноземними мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземними мовами (ПРН 2);
- застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної перекладацької, педагогічної та науково-інноваційної діяльності (ПРН 3);
- оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування (ПРН 4);
- аналізувати, порівнювати та класифікувати різні напрямки і школи в лінгвістиці (ПРН 7), а також характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) перекладознавства (ПРН 8);
- збирати й систематизувати мовні та мовленнєві факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів, а також різних галузей (ПРН 9), а також створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів (ПРН 13);
- застосовувати різні перекладацькі стратегії, методи і технічні прийоми у різних видах перекладу (ПРН 17);
- здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних (ПРН 10);
- обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу (ПРН 14);
- використовувати спеціалізовані концептуальні знання з лінгвістики та перекладознавства для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації і суперечливих вимог (ПРН 15);
- планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в лінгвістиці та перекладознавстві (ПРН 16);
- дотримуватися правил академічної доброчесності (ПРН 11)

Календарно-тематичний план і терміни виконання

Затвердження тем магістерських дисертацій відбувається на засіданні кафедри на початку навчального року.

№ п/п	Назва етапу роботи	Навчальний час
		СРС
1	Формулювання теми та складання концептуального плану наукового дослідження	40
2	Пошук літературних джерел за обраною темою	40
3	Формулювання робочої гіпотези та визначення методологічної бази	40
4	Зібрання інформації для підготовки наукової статті	100
5	Написання наукової статті	100
6	Редагування наукової статті та подання її на рецензування науковому керівнику	10
Всього		330

Програмні результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам їхніми науковими керівниками на першій консультації.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Реалізація перших трьох етапів практики	30 %	10	3	30
2.	Підготовка до публікації наукової статті (етапи 4-6)	70 %	70	1	70
	Всього				100

Рейтинг студентів з дисципліни складається з балів, що він отримує за :

1. Реалізацію перших трьох етапів практики

Проведення студентом науково-дослідних пошуків та аналізу лінгвістичних та перекладознавчих концепцій проблематики дослідження передбачає виконання певних завдань, а саме визначення та формулювання теми, обґрунтування актуальності обраної теми дослідження, визначення концептуальної бази та методики проведення наукового дослідження, формулювання робочої гіпотези.

Ваговий бал за виконання певного етапу науково-дослідних пошуків (кожної теми 1 розділу) становить – 10 балів (макс. $10 \cdot 3 = 30$ б.):

«відмінно» - 10 – 9 балів: вчасне, коректне і бездоганне формулювання наукової проблеми, обґрунтування актуальності дослідження, визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження, ознайомлення з теорією та історією проблеми в літературних джерелах, ретельний аналіз стану розкриття проблеми за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, складання переліку літератури за обраною темою у повній відповідності до

Практика

вимог, правильне визначення концептуальної бази наукового дослідження, методики його проведення і формулювання робочої гіпотези.

«добре» - 8 – 7 балів: вчасне, коректне, зріле, але недостатнє і неповне, або повне, але з несуттєвими неточностями формулювання наукової проблеми, обґрунтування актуальності дослідження, визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження, ознайомлення з теорією та історією проблеми в літературних джерелах, неповний або частковий аналіз стану розкриття проблеми за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, складання переліку літератури за обраною темою у відповідності до вимог, але з певними огріхами, не зовсім вірне визначення концептуальної бази наукового дослідження, методики його проведення, формулювання робочої гіпотези.

«задовільно» - 6 балів: несвоєчасне, посереднє, необґрунтоване, часткове формулювання наукової проблеми, актуальності дослідження, визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження, ознайомлення з теорією та історією проблеми в літературних джерелах, поверхневий аналіз стану розкриття проблеми за матеріалами незначної кількості вітчизняних і зарубіжних публікацій, хибне визначення концептуальної бази наукового дослідження та методики його проведення. Відсутність або хибне формулювання робочої гіпотези. Складання переліку застарілої літератури за обраною темою.

«незадовільно» - 0 балів: незадовільність, поверхневість або відсутність формулювання наукової проблеми, актуальності дослідження, визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження, ознайомлення з теорією та історією проблеми в літературних джерелах. Відсутність визначення концептуальної бази наукового дослідження, методики його проведення, формулювання робочої гіпотези. Недостовірний аналіз стану розкриття проблеми за матеріалами незначної кількості вітчизняних і зарубіжних публікацій, складання недостатньої кількості літератури за обраною темою, її застарілість, невідповідність темі або її відсутність.

2. Підготовку до публікації наукової статті (у співавторстві з науковим керівником).

Написання наукової статті демонструє здатність студента застосовувати в практичній діяльності набуті теоретичні знання, а також засвоєні наукові методи та прийоми.

Ваговий бал за написання наукової статті становить 64 бали. Критерії оцінювання написання наукової статті:

«відмінно» - 70 – 63 бали: наукова стаття є самостійним, науково обґрунтованим дослідженням, в якому простежується системність і логічність викладу. Продемонстровано високий рівень умінь виокремлювати об'єкт наукового дослідження, опрацьовувати мовний матеріал за допомогою відповідних методів і прийомів, уміння аналізувати, систематизувати й класифікувати, узагальнювати й порівнювати ознаки об'єкта дослідження. У статті чітко дотримано виконання усіх необхідних елементів, а саме: коректна постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; ретельний аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; чітке та правильне формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів, які мають високу практичну значущість; висновків з даного дослідження і перспектив подальших розвідок у даному напрямку.

«добре» - 62 – 52 бали: наукова стаття є самостійним, науково обґрунтованим дослідженням, в якому простежується системність і логічність викладу. Продемонстровано достатній рівень умінь виокремлювати об'єкт наукового дослідження, опрацьовувати мовний матеріал за допомогою відповідних методів і прийомів, уміння аналізувати, систематизувати й класифікувати, узагальнювати й порівнювати ознаки об'єкта дослідження. У статті дотримано виконання усіх необхідних елементів, а саме: коректна постановка проблеми у

Практика

загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; достатній аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, часткове виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; чітке та правильне формулювання цілей статті (постановка завдання), однак є певні зауваження до рівня обґрунтування здобутих експериментальних даних. Результати дослідження є достовірними та об'єктивними, але недостатньо аргументовані та/або обґрунтовані. Ілюстративний матеріал повністю, але з недостатньою наочністю розкриває основні положення роботи.

«задовільно» - 51 – 42 бали: наукова стаття не в повній мірі є самостійним, науково обґрунтованим дослідженням, не завжди простежується системність і логічний зв'язок із положеннями теоретичної частини роботи, частина здобутих експериментальних даних не є правильна/обґрунтована. Здійснено аналіз напрямів дослідження (з вказівкою на конкретні роботи попередників), але немає вказівки на власне місце у розв'язанні досліджуваної проблеми. Рівень умінь не дозволяє цілковито опрацювати мовний матеріал за допомогою відповідних методів і прийомів. Огляд літератури за темою не відображає сучасних позицій щодо стану розробки теми дослідження, ілюстративний матеріал не повністю та з недостатньою наочністю розкриває основні положення дослідження.

«незадовільно» - 0 балів: виклад і оформлення матеріалу не відповідають вимогам до написання наукових робіт. Відсутність наукової статті.

Семестрова атестація студентів

Отримання заліку		Критерій
1	Поточний рейтинг	$RD \geq 60$

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою ¹

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Відсутність підготовленої до публікації наукової статті	Не допущено

¹ Оцінювання результатів навчання здійснюється за рейтинговою системою оцінювання відповідно до рекомендацій Методичної ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, ухвалених протоколом №9 від 30.05.2019 року.

Практика

Політика кредитного модуля

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших наукових заходах та/або конкурсах (за тематикою кредитного модуля) із публікацією тез	5 балів (публікація тез)	Несвоєчасне виконання завдань кожного з етапів науково-дослідної практики	5
Можна отримати не більше 10 заохочувальних балів		Можна отримати не більше 10 штрафних балів	

Відвідування занять

Дисципліна «Практика» не передбачає відвідування аудиторних занять.

Пропущені контрольні заходи

Студент, який не подав на рецензування наукову роботу через поважні причини (лікарняний, документи, які свідчать про те, що студент бере участь у програмах академічної мобільності тощо), повинен особисто (або через іншу особу) не пізніше наступного дня після кінцевого терміну подання наукової статті повідомити про це і протягом тижня після виходу надати відповідні пояснення та підтверджуючі документи. У такому випадку йому надається можливість написання наукової роботи та її подання науковому керівнику в індивідуальному порядку. Детальніше за посиланням: https://kpi.ua/document_control.

Календарний рубіжний контроль

Відповідно до графіка подачі наукової роботи науковому керівнику.

Академічна доброчесність

Політику та принципи академічної доброчесності визначено в розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначено в розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень. Детальніше: https://kpi.ua/document_control.

Практика

Інклюзивне навчання

Дисципліну «Практика» може опанувати більшість студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою

Навчання в межах дисципліни «Практика» відбувається державною мовою, публікація наукової роботи можлива як державною, так і іноземною мовами.

Додатки

Додаток 1. Рекомендована література

Базова:

1. Магістерська дисертація: Вимоги та рекомендації до виконання й захисту [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобув. ступеня магістра за спеціальністю 035 «Філологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: С. В. Федоренко, О. П. Демиденко. Електронні текстові дані (1 файл: 259 Кбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 95 с.

Допоміжна:

2. Журавський В.С., Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи входження в європейський простір вищої освіти / В.С. Журавський, М.З. Згуровський. К.: ІВЦ Вид-во «Політехніка», 2003. – 200 с.
3. Закон України № 2984-III (2984-14) «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 20. – 134 с.
4. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. К.: Кондор, 2006. 208 с.
5. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень: навч. посіб.. К.: Центр учбової літератури, 2007. 256 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2001. – 1440 с.
7. Дейк ван Т.А. Язык. Познание. Коммуникация. / Т.А.Дейк. – М.: Прогресс, 1989. – 312 с.
8. Казакова Т.А. Практические основы перевода. Учебное пособие / Т.А. Казакова. – СПб.: Лениздат; Издательство Союз, 2000. –320с.
9. Карабан В. І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Частина 1. Граматичні труднощі / В.І. Карабан.– Вінниця: Нова книга, 2001. – 271с. 20.
10. Карабан В. І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Частина 2. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі / В.І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 300с.
11. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода. – М.: Междунар.отношения, 1980. – 167 с.
12. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Учеб.для ин-тов и фак. иностр. яз / В.Н. Комиссаров. – М.: Высш. шк., 1990. – 253 с.
13. Комплекс нормативних документів для розроблення складових системи галузевих стандартів вищої освіти // Лист МОН України від 31.07.2008 р. № 1/9-484.
14. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) / І.В.Корунець. – Вінниця: Нова книга, 2000. – 448 с.
15. Латышев Л. К. Курс перевода. Эквивалентность перевода и способы ее достижения / Л.К. Латышев.– М.: Межд. отн., 1981.– 198с.
16. Левченко Т.І. Європейська освіта: конвергенція та дивергенція / Т.І. Левченко. – Вінниця:Нова книга, 2007. – 654 с.
17. Лотман Ю.М. Текст у тексті // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст / Ю.М. Лотман – Львів: Літопис, 1996. – С. 428-441.
18. Міжнародна Стандартна Класифікація Освіти (INSED – 97: International Standart Classification of Education / UNESCO, Paris).

Німецька мова (основна, практичний курс). Рівень володіння: рубіжний 1

19. Почепцов Г.Г. (мол.) Теорія комунікації / Г.Г. Почепцов. – К.: Вид-во «Київський університет», 1999. – 308 с.
20. Сдобников В.В., Петрова О.В. Теория перевода. – М.: АСТ: Восток-Запад; Владимир: ВКТ, 2008. – 448с.
21. Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации / Е.А.Селиванова.– К.: Фитосоциоцентр, 2002. – 336 с.
22. Швейцер А.Д. Перевод и лингвистика / А.Д. Швейцер. – М.: ИЗДАТЕЛЬСТВО, 1973. – 310 с.
23. Швейцер А.Д. Теория перевода. Статус, проблемы, аспекты / А.Д. Швейцер.– М.: Наука, 1988. – 364 с.
24. Faerch C. And Kasper G. Strategies in interlanguage communication. L. and N.Y.,1983
25. Földes C. Kontaktdeutsch. Zur Theorie eines Varietätentyps unter transkulturellen Bedingungen von Mehrsprachigkeit / Csaba Földes. – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2005. – 399 S.
26. Nord C. Fertigkeit Übersetzen: Ein Kurs zum Übersetzenlehren und –lernen / C. Nord. – Auflage 1. – Berlin: BDÜ Fachverlag, 2010. – S. 245
27. Oakley T. Conceptual blending, narrative discourse, and rhetoric // Cognitive Linguistics. – Berlin, 1998. – V. 9. – № 4.
28. Pelz H. Linguistik: eine Einführung / Heidrun Pelz. – 8. Auflage. – Hamburg : Hoffmann und Campe, 2004. – 351 S.
29. Stedje A. Deutsche Sprache gestern und heute. Einführung in Sprachgeschichte und Sprachkunde / Astrid Stedje. – 6.Auflage. – Paderborn: Wilhelm Fink Verlag, 2007. – 277 S.

Інформаційно-довідникові ресурси:

1. Metzler-Lexikon Sprache / hrsg. von Helmut Glück. 2., erweiterte Aufl.. Stuttgart; Weimar: Metzler, 2000. 816 S.
2. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua> (дата звернення: 16.01.2020).
3. Тлумачний словник німецької мови Duden <https://www.duden.de/woerterbuch> (дата звернення: 16.01.2020).

Зазначена література знаходиться в достатній кількості в методичному кабінеті кафедри ТПП німецької мови або наявна в електронному варіанті.